

Anna Langerová, Jan Nepomuk říšský hrabě Nostitz-Rieneck. Život a vojenská kariéra v době napoleonských válek. Praha, FF UK, Ústav českých dějin 2011, 58 s.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Téma této bakalářské práce vybírala autorka ještě na radu dr. Pavla Běliny před jeho odchodem do důchodu. Bohužel téma biografického pohledu na vojenskou kariéru hraběte Jana Nepomuka Nostitz-Rieneck ukazující typ vojenské kariéry v období napoleonských válek nebylo zvoleno příliš šťastně; překážkou tu je zejména obtížnější dostupnost archivní pramenné základny (vídeňského Kriegsarchivu). Autorka se pokusila tento handicap vyvážit důrazem na srovnání Nostitzovy kariéry s kariérami jiných důstojníků té doby: zejména Václava Radeckého z Radče a Karla ze Schwarzenbergu, doplňkově též Jana Jeníka z Bratřic. I tento plán ovšem narážel na obdobné heuristické problémy. Autorka se proto prvořadě opírala o tištěné prameny a literaturu.

Práci autorka rozčlenila chronologicky do devíti menších kapitol. První část je přehledná kapitola o historii rodu. Vlastní téma je otevřeno statěmi o dobovém vojenském vzdělání a o problematice vojenských řádů a vyznamenání, především o Vojenském řádu Marie Terezie. Pak jsou již probírána chronologicky jednotlivá tažení, jimiž hlavní protagonista předkládané práce prošel. Křest ohněm absolvoval – podobně jako řada dalších rakouských důstojníků napoleonské doby – ve válce s Tureckem pod vedením slavného Laudona. Následovaly boje první a druhé koaliční války. V ústupových bojích roku 1805, jež měly zpomalit Napoleonův postup na Moravu, se Jan Nepomuk zviditelnil tím nejhorším způsobem: podobně jako předtím podmaršál Auersperg u Táborského mostu, nechal se u Sutterbrunnu přesvědčit Muratem, že bylo uzavřeno příměří, opustil bojiště a nechal Bagrationa na holičkách. Tato část práce se opírá o opisy z vídeňského vojenského archivu, uložené v plzeňském SOA. Je zajímavé, že na rozdíl od Auersperga neznamenal (snad na

přímluvu Kutuzova) tento příběh konec Nostitzovy vojenské kariéry a byl jen symbolicky potrestán. V bitvě u Slavkova bojoval Jan Nepomuk v Kienmayerově sboru. Jan Nepomuk se zúčastnil i následného tažení roku 1809 (v bitvách u Aspern i Wagramu byl raněn), nakonec byl účasten i války roku 1813 včetně bitvy u Lipska, kde se podle dobových svědectví vyznamenal.

Práce je pečlivě vypracována, vidím v ní však několik nedostatků: autorka se měla (jakkoliv jde o pokus o biografickou črtu) přece jen více orientovat na metodologický koncept kariérní strategie a důstojnické každodennosti – pak by možná více podtrhla jednotlivé tematické bloky důstojnické kariéry a života (vzdělání, finanční poměry, důstojnická komunita, hodnostní postup, vztah k ženám a manželství, problematika hrdinství a tak podobně) a nečlenila by práci tak přísně chronologicky. Jí nezaviněný handicap nedostatku dostupných archivních pramenů mohla také vyvážit přece jen větším a systematictější důrazem na komparaci s kariérami jiných důstojníků. Chybí mi například i elementární tabulka, jež by srovnala hodnostní postup důstojníků, které v práci sleduje. Smířil jsem se s tím, že práce se především opírá o tištěné prameny a literaturu. Její výběr je však místy nekritický, autorka ne vždy rozlišuje mezi literaturou vědeckou a populární; literatura, s níž pracuje, je nadto téměř výhradně (s výjimkou Schelsova oslavného životopisu Nostitze) české provenience. Práce není dobře proporčně vyvážená: autorka např. projevila poněkud nepochopitelnou zálibu v problematice Vojenského řádu Marie Terezie, aniž by ovšem vytěžila, co je v tomto ohledu z literatury možné vytěžit (například práci Hirtenfeldovu).

Práce obsahuje některé zavádějící či nepřesná tvrzení: Institut majitelů pluků byl (byť nominálně a v modifikované podobě) v habsburské armádě zachován až do 1. světové války (s. 6); pojmem „literární pramen“ myslí autorka prostě odbornou literaturu, nikoliv, co tento pojem doopravdy označuje (s. 8); jméno Konstantinopol pro Istanbul v 18. stol. není šťastné

(s. 30). Práce se však především vyznačuje celkovou nevyzrálostí, místy obsahuje zjednodušující a neobratná tvrzení i vyslovená klišé, styl se místy vymyká odbornému stylu.

Autorka prokázala schopnost samostatné práce s prameny a literaturou, tím splnila nároky kladené na bakalářskou práci a proto ji **doporučuji** k obhajobě. Jde však o práci průměrnou, proto ji hodnotím známkou:

V Praze, dne 13. června 2011

prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc.